

Koklama ?htiyac? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Koklama ?htiyac? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24974>

Özet

Koklama ?htiyac? Ölçe?i (K?Ö), bireylerin koku alma duyusuna yönelik gösterdikleri bili?sel, davran??sal ve motivasyonel e?ilimleri ölçmek amacıyla geli?tirilmif öz-bildirim tipi bir psikometrik araçtır. Ölçek, Aslı Yorulmazel tarafından 2017 yılında tamamlanan yüksek lisans tezi kapsamında bilimsel literatüre kazandırılmıştır. K?Ö, bireylerin çevrelerindeki kokusal uyaranlar? ne kadar aktif arad?klar?n? ve koku bilgilerini edinme süreçlerindeki bireysel farklılıklar? ortaya koymay? amaçlamaktadır. Ölçek, toplam 16 madde ve dört alt faktörden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Koklama ?htiyac? Ölçe?i, Koku, Olfaksiyon, Bireysel Farklılıklar, Koku Alg?s?, Motivasyon, Psikolojik Ölçek.

Yazarlar

Aslı Yorulmazel

Amaç

Koklama ?htiyac? Ölçe?i'nin temel amacı, koku alma duyusunun psikolojik ve davran??sal yönlerini incelemektir. Geleneksel olarak koku duyusuna odaklanan ara?tırmalar?n fizyolojik veya nörolojik boyutlar? a??r basarken, bu ölçek bireylerin kokuya olan ki?isel ilgilerini, koku aray???ndaki motivasyonlar?n? ve koku alma deneyimlerine verdikleri duygusal tepkileri ölçmeye odaklanır.

Ölçek, koku bilgilerinin edinilmesinde gözlemlenen bireysel varyasyonlar? sistematik olarak tespit ederek, bu e?ilimlerin farklı psikolojik yapılarla (örneğin ki?ilik özellikleri, anksiyete veya hafıza süreçleri) olan ilişkilerini ara?tırmac?lar için ölçülebilir hale getirmeyi hedefler.

Yap? (Construct)

K?Ö, bireyin çevresel uyaranlar arasında aktif olarak kokuyu arama ve koku alma deneyimine yüksek de?er verme e?ilimi olarak tanımlanan "Koklama ?htiyac?" yap?s?n? ölçmektedir. Bu yapı, bili?sel ve duygusal unsurlar? birleştirir. Bili?sel boyut, bireyin kokuya dair bilgiyi i?leme ve hatırlama kapasitesini; duygusal boyut ise kokular?n yaratt??? haz veya rahatsızlık gibi güçlü tepkilere olan yatkınl??? içerir.

Ölçe?in ölçtü?ü ana yapı, dört alt boyuta ayrılmıştır. Bu alt boyutlar, bireyin koku alma motivasyonunun karma??k do?as?n? yansıtır ve ara?tırmac?lara koku ihtiyac?n?n hangi spesifik

alanlarda yo?unla?t???na dair detayl? bilgi sunar.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, geli?tirme sürecinin temel bir a?amas?n? olu?turmu?tur. Yap? geçerli?i için faktör analizi teknikleri kullan?lm??, ölçek maddelerinin kuramsal yap?y? ne ölçüde temsil etti?i incelenmi?tir. Özellikle özgün yüksek lisans tezinde, ölçe?in dört faktörlü yap?s?n?n teorik beklentilerle uyumlu olup olmad???n? belirlemek amacıyla Aç?mlay?c? ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (AFA/DFA) yöntemlerinin kullan?ld??? varsay?lmaktadır.

Kapsam geçerli?i için ise uzman görüşlerine ba?vurularak maddelerin ölçülmek istenen yap?y? yeterince kapsay?p kapsamad??? de?erlendirilmi?tir. Geçerlik katsay?lar? ve detayl? istatistiksel bulgular, ölçe?in kaynak referans?nda belirtilen yüksek lisans tezinde mevcuttur.

Güvenirlik

Koklama ?htiyac? Ölçe?i'nin güvenilirli?i, ölçe?in zaman içinde ve farklı maddeler arasında tutarlıl?k gösterme yetene?i olarak incelenmi?tir. ?ç tutarlıl?k güvenilirlik katsay?lar?, özellikle Cronbach Alfa de?eri hesaplanarak raporlanm??tır. Yüksek iç tutarlıl?k de?erleri, ölçe?in 16 maddesinin Koklama ?htiyac? yap?s?n?n homojen ve güvenilir bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Geli?tirme çal??malar?nda ek olarak, test-tekrar test güvenilirlik analizleri de yap?lm?? olabilir. Bu analizler, ölçe?in farklı zamanlarda uyguland???nda aynı sonuçlar? verme e?ilimini de?erlendirir ve ölçe?in zamana kar?? ne kadar kararlı oldu?unu ortaya koyar. Kesin güvenilirlik de?erleri için orijinal teze ba?vurulmalıdır.

Faktör Analizi

Koklama ?htiyac? Ölçe?i, 16 maddeden olu?an ve psikometrik analizler sonucunda dört temel faktöre ayr?lan bir yap?y? benimsemektedir. Bu dört faktör, Koklama ?htiyac? yap?s?n?n çok boyutlu oldu?unu göstermektedir. Faktörler, muhtemelen ?unlar? içermektedir (detayl? teze ba?l? olarak):

Kokusal Bilgi Aray??? (Aktif koku aramaya yönelik davran??sal e?ilim).

Kokular?n Duygusal Etkisi (Kokulara kar?? yo?un duygusal tepki verme).

Kokunun Sosyal Önemi (Kokunun ki?ileraras? ileti?im ve sosyal ba?lamdaki rolü).

Kokusal Fark?ndal?k ve Dikkat (Çevredeki kokulara kar?? yüksek bili?sel dikkat).

Bu faktör yap?s?, ölçe?in Koklama ?htiyac? kavram?n? sadece tek bir genel skorla de?il, aynı zamanda spesifik alt alanlarda da de?erlendirmeye olanak tan?d???n? göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geli?tirme Tipi Ölçek (Developmental Scale)

Format: Öz-bildirim (Self-report). Derecelendirme bilgisi orijinal kaynaktan belirtilmemiştir, ancak psikolojik ölçeklerde sıklıkla kullanılan 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatında olduğu varsayılmaktadır.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yetişkinler (Adults)

Age Group: Genç Yetişkinler ve Yetişkinler (Young Adults and Adults)

Population Details: İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde yürütülen bir yüksek lisans tezi kapsamında, genellikle üniversite öğrencisi popülasyonu üzerinde geliştirilmiştir.

Test Methodology: 16 maddelik kısa bir envanterdir. Uygulaması kâğıt-kalem veya dijital platformlar üzerinden yapılabilir. Uygulama süresi kısadır.

Anahtar Kelimeler

Olfaktör Algı, Koku Arayışı, Psikometri, Psikoloji, Master Tezi, Psikolojik Test, Koku Duyarlılığı.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: baris.ursavas@bilgi.edu.tr (iletişim, tez danışman veya ilgili bölüm iletişimi olarak belirtilmiştir.)

Correspondence Address: İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, Aslı Yorulmazlar tarafından 2017 yılında Yüksek Lisans Tezi olarak geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik veya ticari amaçlarla kullanılması için sorumlu yazar Aslı Yorulmazlar ile veya danışman e-posta adresi (baris.ursavas@bilgi.edu.tr) üzerinden iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım ücreti ve izin koşulları, yazarın takdirine bağlıdır.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki linkten indirilebilir:

[koklama-ihtiyaci-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Yorulmazel, A. (2017). *Koku bilgilerinin edinilmesinde bireysel farklılıklar: Koklama ihtiyacı ölçeği* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Koklama İhtiyacı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte paylaşılmamıştır. Ölçek toplam 16 maddeden oluşmaktadır. Maddelere erişim için yukarıda belirtilen yüksek lisans tezine veya PDF bağlantısına başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM